

**VEDLEGG A TIL RAMMEAVTALE
KONTRAKTSVILKÅR FOR AVROP

ENTREPRENØRTJENESTER**

Innhold:

- **Kontraktsvilkår**
- **Mal for tilleggsavtale**

KONTRAKTSVILKÅR FOR AVROP

1 OPPDRAGET

1.1 Generelle krav til ytelsene

Alle ytelser, herunder tjenester og materiell skal oppfylle avtalte krav.

Leverandøren skal utføre ytelsene fagmessig og ellers ivareta Forsvarsbyggs interesser med tilbørlig omsorg. Arbeidet skal drives rasjonelt og forsvarlig. I den utstrekning forholdene tilsier det skal leverandøren veilede eller samrå seg med Forsvarsbygg.

Utføringen omfatter levering av de materialer som trengs, når annet ikke følger av avtalen eller forholdene for øvrig. Når ikke annet følger av avtalen, skal leverte materialer være av vanlig god kvalitet. Ved eventuelle vareleveranser anses levering å ha skjedd når varene er kommet til angitt leveringssted og kvittert ut av kunden. Vareleveransene skal være sendekjøp DDP Incoterms 2000.

Dokumentasjon og opplæring skal være inkludert i det omfang som er vanlig eller nødvendig for Forsvarsbyggs bruk.

1.2 Fremdrift og frister

Forsvarsbygg kan kreve at leverandøren utarbeider en fremdriftsplan for oppdraget. En slik fremdriftsplan skal utarbeides i samarbeid med Forsvarsbygg.

Leverandøren skal utføre oppdraget i samsvar med frister oppgitt i avtalen og i fremdriftsplan. Oppgitte frister regnes som bindende med mindre annet er sagt.

Er frister ikke oppgitt, skal leverandøren påbegynne utførelsen snarest mulig etter kontraktsinngåelse, og gjennomføre oppdraget med rimelig fremdrift.

1.3 Varsel om leveransesvikt

Leverandørens plikter å straks varsle oppdragsgiver dersom det oppstår forhold som kan medføre leveransesvikt eller –hindringer. Hvis slik melding ikke gis, kan kunden kreve erstatning for det tap som kunne vært unngått om varsel var gitt i tide.

1.4 Arbeidstid

Hvis ikke annet er avtalt eller klart forutsatt, skal oppdraget utføres på virkedager innenfor tidsrommet kl. 0800 til kl. 1600. Med virkedager menes de dagene som ikke er lørdager, søndager og offentlige høytids- og helligdager.

2 FORSIKRING

Leverandøren skal inneha eller tegne ansvarsforsikring med et forsvarlig beløp, på vanlige vilkår, som er dekkende i forhold til det ansvar han kan komme i etter denne avtale. Forsikringsbevis skal forelegges kunden for kontroll, hvis kunden ber om det. Leverandøren har alene ansvaret for at forsikringen er dekkende, uavhengig av kundens eventuelle kontroll.

3 TILTRANSPORT

3.1 Tiltransport av leverandøren til andre leverandører mv

3.1.1 Tiltransport av avrop

Kunden kan for bestilte avrop tiltransportere leverandøren til en annen av kundens kontraktsparter, slik at leverandøren blir vedkommendes underleverandør.

3.1.2 Plikt til å inngå avtaler med tredjemenn

Leverandøren plikter å tilby sine ytelser – på denne avtalens vilkår - til andre kontraktsparter når disse skal utføre ytelser for kunden. Leverandøren må selv sørge for å inngå nødvendige avtaler med disse andre kontraktspartene.

3.2 Tiltransport av andre leverandører til leverandøren. Byggplassadministrasjon

3.2.1 Tiltransport

Kunden kan for enkeltavrop tiltransportere andre kontraktsparter til leverandøren, slik at vedkommende kontraktspart blir leverandørens underleverandør. Ved slik tiltransport etableres kontraktsforhold mellom disse partene. Leverandøren trer inn i kundens rettigheter og plikter overfor kontraktsparten, og trer inn i kontraktspartens rettigheter og plikter overfor kunden.

Påslagsprosenten for tiltransporten er fast i avtaleperioden.

3.2.1 Byggeplassadministrasjon

Kunden kan for enkeltavrop pålegge leverandøren å utføre byggeplassadministrasjon for en eller flere av kundens andre kontraktsparter. I dette ligger det plikt til å koordinere og kontrollere alle aktørenes fremdrift. Forhold som truer med å forsinke prosjektet skal varsles. Rollen som byggeplassadministrator innebærer ikke ansvar for andre aktørers forsinkelse, med mindre forsinkelsen kunne vært unngått/overvunnet ved rettidig varsel fra leverandøren.

Påslagsprosenten for byggeplassadministrasjon er fast i avtaleperioden.

4 ENDRINGER

4.1 Oppdragsgivers adgang til å kreve endringer i oppdraget

Forsvarsbygg kan pålegge leverandøren endringer. Endringer kan være arbeid i tillegg til eller i stedet for det som er avtalt eller utførelse etter endrede tidsfrister.

Leverandøren er forpliktet til å utføre endringen dersom det står i sammenheng med det kontrakten omfatter, og det ikke virker urimelig tyngende for ham å utføre tillegget. Leverandøren er forpliktet til å utføre endringen selv om det er uenighet om endringen eller konsekvenser av denne.

Beskrivelse og konsekvenser av endringer skal formaliseres i egen tilleggsavtale.

Leverandøren plikter å begrense de økonomiske konsekvenser av endringer så langt det lar seg gjøre ved f eks å omdisponere ressurser til andre oppdrag. Leverandøren skal, hvis oppdragsgiver krever det, framlegge dokumentasjon for at så er gjort.

Dersom leverandøren mener det foreligger en endring uten at denne er bestilt i form av en endring av Forsvarsbygg, skal han varsle Forsvarsbygg før arbeidet igangsettes. Gjør han ikke dette, taper han krav på honorar for de deler som eventuelt er utført før varslet er mottatt av Forsvarsbygg.

4.2 Justering av honoraret

Så langt de avtalte timepriser/satser er anvendelige skal disse legges til grunn også for endringsarbeidet.

I den grad endringen knytter seg til arbeider som det opprinnelig var avtalt fastpris for, skal det ved økning av oppdragets omfang gis et forholdsmessig tillegg til denne avtalte fastprisen.

I andre tilfeller skal endringsarbeidene honoreres etter reglene for regningsarbeid.

4.3 Reduksjon i / bortfall av oppdraget

Forsvarsbygg kan helt eller delvis avbestille gjenstående deler av oppdraget. Avbestillingen skal skje skriftlig og snarest mulig etter at beslutning om dette er tatt.

Ved kontrakter basert på timepriser/satser betales det for medgått tid/utført arbeid. Ved kontrakter basert på fastpris skjer det et forholdsmessig fradrag i denne.

Erstatning for tap som følge av avbestillingen kan ikke fremsettes.

5 RISIKO FOR SKADE

Inntil oppdraget er avsluttet, har leverandøren risikoen for materialer og det som til enhver tid er utført av kontraktsarbeidet.

6 FORSINKELSE

6.1 Når foreligger forsinkelse

Det foreligger forsinkelse dersom leverandøren ikke har avsluttet oppdraget eller overholdt frister i samsvar med pkt. 1.2, med mindre leverandøren kan godtgjøre at forsinkelsen skyldes en hindring som er utenfor leverandørens kontroll, og som leverandøren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av. Beror forsinkelsen på en tredjeperson, er leverandøren bare fri for ansvar dersom også tredjepersonen ville vært fritatt etter denne bestemmelsen.

Leverandøren skal uten ugrunnet opphold varsle Forsvarsbyggs representant skriftlig dersom frister eller rimelig fremdrift ikke kan holdes. Varslet skal angi årsaken, samt hvilke fremdriftsmessige konsekvenser forholdet medfører.

6.2 Sanksjoner ved forsinkelse

6.2.1 Tilbakeholdsrett

Forsvarsbygg kan holde tilbake betalingen ved forsinkelse, men ikke åpenbart mer enn det som synes påkrevd for å sikre kravene Forsvarsbygg har som følge av forsinkelsen.

6.2.2 Dagmulkt og erstatning

Forsvarsbygg kan kreve dagmulkt ved forsinkelse. Dersom ikke annet er avtalt skal mulkten per virkedag utgjøre 2 % av kontraktssummen, inkl. mva, eller antatt totalt honorar, inkl. mva, men ikke mindre enn kr 1000 per virkedag. Dagmulkten slutter å løpe når det som skal utføres innen tidsfristen er avsluttet. Samlet mulkt skal ikke overstige 20 % av kontraktssummen eller antatt totalt honorar.

Forsvarsbygg kan velge å kreve erstatning i stedet for dagmulkt.

6.2.3 Heving

Forsvarsbygg kan heve avtalen dersom forsinkelsen er av vesentlig betydning for Forsvarsbyggs nyttiggjøring av ytelsene.

Er det utført en betydelig del av ytelsene, kan Forsvarsbygg bare heve for den delen som står igjen. Dersom formålet med ytelsene blir vesentlig forfeilet som følge av forsinkelsen, kan Forsvarsbygg likevel heve hele avtalen.

6.3 Krav mot leverandørens underleverandører m.m.

Forsvarsbygg har rett til å benytte de forsinkelseskrav leverandøren har mot sine underleverandører, direkte overfor disse. Forsvarsbygg kan bare gjøre slike krav gjeldende så fremt det må anses som sannsynlig at kravet mot leverandøren ikke kan gjennomføres eller vanskeliggjøres på grunn av konkurs eller insolvens.

7 MANGLER VED YTELSEN

7.1 Når foreligger mangel

Det foreligger mangel dersom ytelsen ikke samsvarer med avtalte krav, med mindre dette skyldes forhold på Forsvarsbyggs side.

7.2 Reklamasjon ved mangel

Forsvarsbygg taper retten til å påberope seg mangelen dersom han ikke varsler leverandøren innen rimelig tid etter at han har oppdaget mangelen.

Reklamasjonen kan ikke fremsettes senere enn 5 år etter oppdraget er avsluttet.

7.3 Sanksjoner ved mangel

7.3.1 Tilbakeholdsrett

Forsvarsbygg kan holde tilbake betalingen ved mangler, men ikke åpenbart mer enn det som synes påkrevd for å sikre kravene Forsvarsbygg har som følge av mangelen.

7.3.2 Retting

Forsvarsbygg kan kreve at leverandøren retter mangler for egen regning og risiko dersom dette kan skje uten urimelig ulempe eller kostnad for leverandøren.

Leverandøren kan kreve å få foreta inntil to slike rettinger per mangel når det ikke medfører vesentlig ulempe for Forsvarsbygg eller dersom Forsvarsbygg ikke har særlig grunn til å motsette seg dette.

Retting skal skje uten ugrunnet opphold etter at krav om retting er fremsatt.

7.3.3 Prisavslag

Dersom mangelen ikke rettes i samsvar med pkt. 7.3.2, kan Forsvarsbygg kreve prisavslag. Prisavslaget settes til kostnadene ved å få mangelen rettet/reparasjonskostnadene. Dersom det ikke er mulig å fastsette rettekostnadene, skal prisen reduseres forholdsmessig.

7.3.4 Heving

Forsvarsbygg kan velge å heve istedenfor å kreve prisavslag dersom formålet med ytelsen blir vesentlig forfeilet som følge av mangelen.

7.3.5 Erstatning

Forsvarsbygg kan kreve erstatning for tap som følge av mangel. Dette gjelder likevel ikke i den grad det godtgjøres at tapet skyldes en hindring som er utenfor leverandørens kontroll, og som leverandøren ikke med rimelighet kunne ventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller å unngå eller overvinne følgene av.

Beror mangelen på en tredjeperson, er leverandøren fri for ansvar bare om også tredjepersonen ville vært fritatt etter første ledd.

For skade på annet enn den ting eller eiendomsdel ytelsen gjelder eller på annet enn noe som har nær og direkte sammenheng med det tingen eller eiendomsdelen forutsettes brukt til, kan Forsvarsbygg kreve erstatning med mindre leverandøren godtgjør at tapet ikke skyldes feil eller forsømmelse på leverandørens side.

Erstatningen skal svare til det økonomiske tap Forsvarsbygg har lidt.

7.3.6 Krav mot leverandørens underleverandører m.m.

Forsvarsbygg har rett til å benytte de mangelskrav leverandøren har mot sine underleverandører eller tidligere salgsledd, direkte overfor disse. Forsvarsbygg kan bare gjøre slike krav gjeldende så fremt det må anses som sannsynlig at kravet mot leverandøren ikke kan gjennomføres eller vanskeliggjøres på grunn av konkurs eller insolvens.

8 ANNET ERSTATNINGSANSVAR

Reglene i pkt. 7.3.5 gjelder tilsvarende dersom ting eller eiendom er påført skade mens den var i leverandørens varetekt eller for øvrig under leverandørens kontroll. For øvrig gjelder alminnelig norsk erstatningsrett.

9 PRISBESTEMMELSER

9.1 Generelt

Dersom det ikke er avtalt fastpris, skal oppdraget honoreres som regningsarbeid. Kontraktsprisen eller honoraret fastsettes eksklusive eventuell merverdiavgift.

9.2 Regningsarbeider

Regningsarbeid skal følge avtalte enhetspriser. Enhetsprisene inkluderer leverandørens kostnader, herunder påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

Der hvor anvendelige enhetspriser ikke finnes, skal avregning skje på grunnlag av leverandørens kostnader med tillegg av sedvanlig påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste.

Leverandøren skal på forlangende gi et skriftlig kostnadsoverslag over honorarer, utlegg og utgifter. Leverandøren skal varsle Forsvarsbygg uten ugrunnet opphold dersom det er grunn til å anta at det vil oppstå en vesentlig overskridelse av kostnadsoverslaget (en overskridelse på 15 % vil alltid betraktes som vesentlig). Dersom leverandøren ikke har gitt pliktig varsel, skal han erstatte Forsvarsbygg de særlige omkostninger dette medfører så lenge ikke overskridelsen fremsto som åpenbar.

9.2.1 Godkjenning av timelister

Leverandøren skal sende Forsvarsbygg spesifiserte oppgaver over arbeidstid og materialer som er medgått hver 14. dag. Forsvarsbygg kan kreve nødvendig dokumentasjon for kontroll av oppgavene. Har leverandøren ikke mottatt skriftlig innvending mot oppgavene innen 30 dager fra det tidspunkt Forsvarsbygg mottok dem, anses de for godkjente. Forsvarsbygg er likevel ikke senere avskåret fra å påberope seg at de totale kostnadene ved regningsarbeidet er blitt unødvendig høye på grunn av urasjonell drift eller annet uforsvarlig forhold.

9.3 Prisregulering

Bestemmelser om prisregulering fremgår av rammeavtalen.

10 FAKTURERING

10.1 Rett til fakturering

Ved fastpriskontrakter kan leverandøren kreve avdrag av honoraret etter hvert som oppdraget utføres, men ikke oftere enn én gang i måneden.

Ved regningsarbeider kan leverandøren kreve betaling etter hvert som oppdraget utføres, men ikke oftere enn én gang i måneden.

Faktura direkte fra underleverandør aksepteres ikke.

10.2 Slutfaktura og sluttoppgjør

Leverandøren skal sende slutfaktura innen 2 (to) måned etter at oppdraget/avropet er avsluttet. Slutfakturaen skal omfatte alle leverandørens krav. Leverandøren kan likevel ta spesifiserte forbehold om senere endring av sluttsummen dersom grunnlaget for beregningen av kravet ikke har foreligget i tide.

10.3 Elektronisk faktura

For alle avtaler som inngås etter 1. juli 2012 kreves det at konsulenten sender faktura (og ev kreditnota) elektronisk, slik at Forsvarsbygg mottar dokumentet i samsvar med standarden «elektronisk handelsformat» (EHF). Se www.ehandel.no for nærmere informasjon.

10.4 Krav til fakturaer

Alle fakturaer skal være merket med **innkjøpsordrenummer**.

Fakturaene skal spesifiseres og dokumenteres slik at de kan kontrolleres av Forsvarsbygg. Honorarer for endringsarbeid skal angis særskilt. Betaling av faktura innebærer ingen godkjenning av grunnlaget for fakturaen.

Betalingsfrist skal være 30 dager fra mottak av korrekt merket faktura. Feilmerkede fakturaer vil automatisk bli returnert leverandøren, med beskjed om å sende ny korrekt merket faktura.

10.5 Fakturaadresse (kun for papirfakturaer)

Samtlige papirfakturaer til Forsvarsbygg skal sendes til følgende adresse:

Forsvarsbygg fellestjenester regnskap

Postboks 4394

2308 Hamar

11 Bruk av underentreprenør

Plikter:

Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av underentreprenør og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Byggherren kan bestemme at avtale om underentreprise med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlig av byggherren. Byggherrens godkjennelse endrer ikke entreprenørens forpliktelser overfor byggherren.

Entreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg.

Ved inngåelse av kontrakter om underliggende entrepriser og tjenesteforhold eller innleie av personell (heretter omtalt som underleverandører) skal entreprenøren innhente

- attest for skatt (skatt, forskuddstrekk, påleggstrekk, arbeidsgiveravgift)
- attest for merverdiavgift

fra underleverandører, jf. anskaffelsesforskriften §§ 3-3 (4), 8-7 (4) og 17-14 (4). Fra underleverandører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attester iht anskaffelsesforskriften § 20-12 (3).

Entreprenøren skal også kreve HMS-egenerklæring i underliggende leverandørforhold ved inngåelse av kontrakter i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på NOK 500.000 eks mva, jf. forskrift om offentlige anskaffelser §§ 8-8 (3) og 17-15 (3).

Entreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser, herunder at underleverandører og innleid personell har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandøren og dennes personell. En perm med ovennevnte skatteattester og HMS-egenerklæringer, skal til en hver tid finnes på byggeplass.

Alle avtaler om underleverandørforhold skal inneholde likelydende bestemmelser om arbeidets utførelse, forhold på byggeplassen og utførelse ved underentrepriser som i dette dokument.

Byggherrens nektelse av å godkjenne entreprenørens valg av underentreprenører/ kontraktshjelpere etter dette punkt gir ikke entreprenøren rett til godtgjørelse for de merkostnader dette måtte påføre ham.

Sanksjoner:

Brudd på entreprenørens plikt til å innhente HMS-egenerklæring eller skatteattester, gir byggherren rett til å kreve at entreprenøren erstatter vedkommende underleverandør eller innleid personell med en annen underleverandør eller innleid personell som kan fremlegge de aktuelle opplysninger. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattester eller innhentet egenerklæring viser at underleverandør eller innleid personell ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene og andre myndigheter. Omkostningene som følge av heving av underentreprenørs/ kontraktsmedhjelpers avtale, skal bæres av entreprenøren.

Byggherren kan kreve dagmulkt dersom entreprenøren selv eller noen av hans underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 10.000 pr. hverdag. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette feilen innen fristens utløp anses som vesentlig mislighold og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

12 KONKURS, AKKORD ELLER LIGNENDE

Hvis det i forbindelse med leverandørens virksomhet åpnes gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs, eller annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har Forsvarsbygg rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning.

Prosjekt:		Kontraktsnr:		Endringspålegg nr:	
Kontraktspart:		Doculivenr:		Dato:	
Dokumentansvarlig: Advokatene i Forsvarsbygg, dok.versjon 1.0				Side:	

BESKRIVELSE AV TILLEGGET / ENDRINGENE:**KONSEKVENSER:**

Konsekvenser for honoraret:

Konsekvenser for fremdriften:

Avtaledokumentet er utferdiget i to eksemplarer hvorav partene beholder hvert sitt.

For Forsvarsbygg

For leverandøren

Sted/dato _____

Sted/dato _____

Signatur _____

Signatur _____